

خلاصه درس ۱۸ - مطالعات اجتماعی پایه نهم (هویت)

موضوع **هویت** در واقع همان پاسخ به پرسش «**کیستی**» است.

هویت عبارت است از احساس و آگاهی و شناخت از خود.

آگاهی انسان از وجود و شخصیت و ویژگی‌های خود از جمله تفاوت‌های او با سایر موجودات زنده است.

ابعاد فردی هویت

هویت فردی شامل دو بخش (ویژگی‌های جسمانی و روانی) است.

❖ **ویژگی‌های جسمانی** مانند **جنسیت**، **قد**، **وزن**، **سن** و **گروه خونی**. (این ویژگی‌ها مربوط به بدن و خلقت طبیعی ما هستند).

❖ **ویژگی‌های اخلاقی و روانی** همان ویژگی‌های **غیر جسمانی** هستند؛ مانند **صبور بودن**، **زودرنج بودن**، **داشتن پشتکار و اراده**، **امیدوار بودن**، **لجوج بودن** و به هنر علاقه داشتن
ویژگی‌های جسمانی و روانی **تأثیر متقابل** بر روی یکدیگر دارند.

ابعاد اجتماعی هویت

افراد با عضویت در گروه‌های مختلف اجتماعی هویت اجتماعی پیدا می‌کنند. مثل عضویت در گروه‌های خانواده، دوستان، همکلاسی‌ها، همسایه‌ها، همکاران و ...

وقتی خود را **عضو گروهی** معرفی می‌کنیم در واقع به **هویت اجتماعی** خود اشاره می‌کنیم.

هر فرد **ابتدا در خانواده** و سپس در **مدرسه** و **محله** و سایر مؤسسات و نهادهای اجتماعی با **عقاید** و **ارزش‌های** جامعه آشنا می‌شود. بدین ترتیب،

هویت اجتماعی او بر اساس **عقاید و ارزش‌های** جامعه شکل می‌گیرد.

آیا ویژگی‌های هویتی ما تغییر می‌کنند؟

برخی ویژگی‌های هویتی ما **ثابت** هستند مثل: سن، تاریخ تولد، مکان تولد.

برخی ویژگی‌های هویتی **همواره در حال تغییر** هستند مثل: تبدیل شدن فرد فقیر به فرد پردرآمد - تبدیل یک فرد بی سواد به تحصیلکرده و ...

ویژگی‌های انتسابی

به ویژگی‌های هویتی که ما در پیدایش آنها

نقشی نداریم، ویژگی‌های انتسابی

می‌گویند.

مانند: جنسیت، مکان تولد، پدر و مادر، شکل و

قیافه خود

ویژگی‌های اکتسابی

به ویژگی‌های هویتی که ما در پیدایش آنها

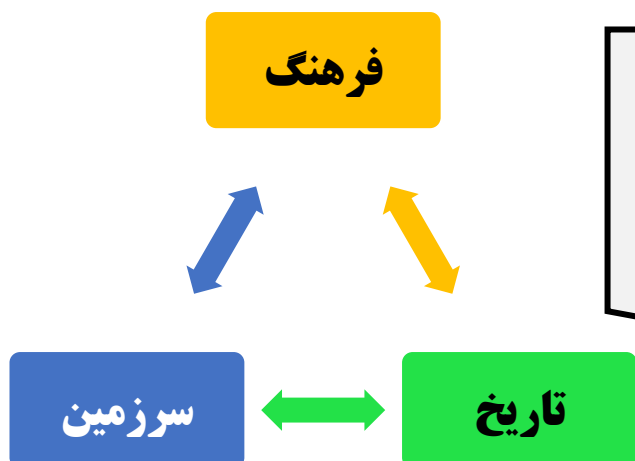
نقش داریم، ویژگی‌های اکتسابی

می‌گویند. (چون رفتاری است که یاد می‌گیریم).

مانند برخی صفات اخلاقی یا ویژگی‌های اجتماعی

هویت ملی

یکی از مراتب **هویت اجتماعی** است. که به یک ملت مربوط می‌شود. **عمده‌ترین عناصر هویت یک ملت:**

ملت جمعیتی است که در **قلمرو یک سرزمین**

مشخص مستقر شده و دارای **اشتراکات تاریخی، زبانی،**

مذهبی، اقتصادی و آرمان‌های مشترک است.

هویت ایرانی ویژگی‌های مشترک جامعه‌ای است که با آن شناخته می‌شویم.

ویژگی‌های هویت ایرانی عبارتند از:

(۱) ما در سرزمین ایران زندگی می‌کنیم.

برای مردمی که در یک سرزمین زندگی می‌کنند **سرزمین یا وطن** ارزشی متفاوت با سایر مکان‌ها دارد به گونه‌ای که وظیفه خود می‌دانند از آن تا پای جان **دفاع** کنند در **متون کهن ایران** باستان، از سرزمین ما به «**ایران شهر**» و «**ایران زمین**» یاد شده است.

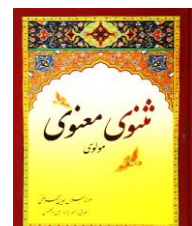
(۲) ما مسلمانیم

فرهنگ مردم ما بر اساس **دین اسلام** است و عقاید و ارزش‌ها و حتی نظام سیاسی و قوانین امروز ما از دین اسلام نشئت می‌گیرد. البته **اقلیت‌های دینی** زردشتی، مسیحی و کلیمی هم در کشور ما ضمن پیروی از دین خود، هویت و فرهنگ ایرانی را حفظ نمودند.

(۳) ما تاریخ کهن و میراث فرهنگی غنی داریم.

ایران جایگاه **تمدن‌های باستانی** بوده است و بیش از چند هزار سال قدمت دارد. در دوران باستان، ایرانیان پیرو دین زرتشتی بودند که پس از ورود اسلام به ایران، عقاید و ارزش‌های اسلامی دگرگونی بزرگی در فرهنگ ایرانیان پدید آورد.

(۴) زبان مشترک ما فارسی است.

میراث فرهنگی با زبان مشترک آموخته می‌شود و انتقال می‌یابد. زبان فارسی ریشه در تمدن ایران باستان دارد. و همواره عامل وحدت اقوام ایرانی بوده است.

زکویار می‌یابیم
ز بهار نوروز
از زبان باران و چو کبیر
طالع باغ فروزی

(۵) انقلاب اسلامی نمایانگر آرمان‌های والای جامعه ماست.

در این انقلاب، مردم ایران به جای دنباله‌روی از فرهنگ بیگانگان به **فرهنگ و هویت اسلامی** خود بازگشتند و با بهره‌گیری از ارزش‌های دینی خود، خواستار **استقلال، آزادی و جامعه‌ای اسلامی** شدند.